

tožilo na generalni civilni komisariat, ki se seveda ne bo zmenil mnogo za pritožbo. Lah je pač človek, ki nima smisla za pravni čin, zlasti takrat ne kadar je treba odločiti proti Slovincu. — Istočasno se je tržaško učitelstvo pritožilo radi krivice, ki se mu godi s tem, da se v zadnjih letih ne izvrše definitivna nameščenja slovenskega učiteljstva. So med slovenskim učitelstvom mnogi, ki čakajo že nad 16 let na svoje definitivno nameščenje, a laška gospoda vsó stvar zavlačuje, med tem ko so se definitivna imenovanja za slovensko učitelstvo izvršila tekoma zadnjih let že dva ali trikrat.

— **Smrtina kosa.** Dne S. t. m. je umrl po dolgem in mučnem bolehanju tovariš Ivan Jug, učitelj v Podpeči v Koperškem okraju v Istri. Pokojni tovariš je bil rojen v Gorici. Služboval je nekaj let na Goriškem; nato pa je zaprosil za službo v Istri, kjer je bil do zadnjega časa. Bolezen si je nakopal pri vojakih, ki ga je spravila v času, ko bi ga neodrešena domovina najbolj potrebovala, v prezgodnji grob. Blag mu spomin!

— **Spomenik vrlemu učitelju.** V Šebreljah pri Cerkljem na Goriškem so odkrili pred kratkim nagrobni spomenik pred tremi leti umrlemu učitelju tovarišu Francu Peternelu. Prispevke za ta spomenik je nabralo hvaležno ljudstvo samo ter se na ta način oddolžilo nekdanjemu svojemu dobrotniku-učitelju. Pokojni tovariš Peternel je absolutni učiteljski svet v Kopru leta 1901, ter je od tega leta zdržema učiteljeval v Šebreljah. Tu je deloval z mladeniško ognjevitostjo za svoj narod, med katerimi si je znal pridobiti toliko simpatij in ljubezni. Oktobra meseca leta 1918, ga je nenadoma napadla šnaska ter ga spravila v prezgodnji grob. Pokojni Peternel je bil jako nadarjen in odličen slovenski učitelj. Njegov spomin je med našim narodom na Cerkljanskem nepozabljiv.

Iz pisarne strokovnega tainštva — povereništva UJU.

Tov. M. S. v B.: Za pouk iz srbohrvaščine bo služila srbo-hrvatska čitanka, ki jo je pravkar izdala Učit. tiskarna. Istotam se dobi tudi učni načrt. — Za kmetijski pouk si je pač treba sam zbrati potrebno snov iz »Kmetovalca«, »Vrtnarja« in podobnih publikacij. Pred leti je izdal nadz. Stasny knjigo za ponavljalne šole s posebnim ozirom na kmetijski pouk. Kakor čujemo, pripravlja nadz. A. Škulj tako delo.

Tov. I. T. v M.: Točno razpredelnico o višini dohodninskega in invalidnega davka je prinesel svoječasno »Učit. Tovariš«. Seveda vsaka štev. »U. T.« se sprti zavrže. Tako tabelo ima tudi letošnji Ročni katalog, ki ga je izdala Učitelska tiskarna.

Tov. I. B. v L.: Tudi Vam odgovorjam, da velja dopust za zagrebško skupščino po dejanski potrebi, torej za udeležence iz naše pokrajine 4—5 dni.

Tov. M. P. v K.: V pisarni me dobite vsak popoldan razun torika.

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine l. t. d. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna »Učitelske tiskarne v Ljubljani«, Frančiškanska ulica šte. 6.

Zemljevid slovenskega ozemlja. Merilo 1:200.000. Izdelal s sodelovanjem »Matiče Slovenske« vojaški geografski zavod na Dunaju. Izdala in založila »Matiča Slovenska« v Ljubljani 1921. Posebno priporočamo zemljevid šolskim vodstvom, da ga nabavijo za šole. Nudi se jim lepa prilika, da pridejo za naravnost nižjeve ceno do krasnega celotnega zemljevida Slovenije, ki bo dobro služil učitelstvu in šoli posebno zaradi slovenskega poimenovanja. Zemljevid stane 80 K (z ovojem 86 K, po pošti 92 K). Naroča se v društveni pisarni Slovenske »Matiče Slovenske« vojaški geografski zavod. Ker obsega naklada zadostno število, ga lahko učitelstvo še vedno naroči in ga toplo priporočamo.

Pavel Golja: Pesmi o zlatolaskah. Založila »Slovenska Matica«, Ljubljana, 1921. Izredno izdanje. Natisnil A. Slatnar v Kamniku. V lični opremi nam je podala Slovenska Matica s tem delom v štirih poglavjih delce, ki daje človeku umetniški užitek pri čitanju. Lahkota in mladost Goljevih pesnitev ne utruji čitatelja in mu priljubi delce, da ga vedno zopet rad vzame v roke.

F. S. Finžgar: Razvalina življenja. Ljudska drama v treh dejanjih. Založila in izdala »Slovenska Matica« v Ljubljani, kot izredno izdanje. Natisnila Narodna tiskarna. Pisatelj Finžgar je zajel snov svojih dram v tako obitem pojavu življenja, v prisiljenem zakonu, ki faktično

konča na razvalinah življenja. Pohlep po denarju in premoženju prevlada človeško notranost; podvrže čustva preračunjenosti razuma. Zadnji činitelj, ki naj bi tešil notranje uničenje in mu bil lek trepotnega pozabljenja — zganje — igra svojo vlogo v vsej dramati: »Če je zastrupljena že vsa dolina od očetovega zganja, naj bo še njegova hči.« In na razvalinah življenja rodi zganje svoje poslednje delo — zločin. Drama bo dobrodošla našim ljudskim odrom, ker vzdržuje vseskozi svojo zanimivost, je lahko uprizorljiva in ima dobro tendenco.

»Njiva« št. 15/16 je pravkar izšla na 48 straneh. Dobiiva se po vseh knjigar-nah in v upravi v Prešernovi ulici šte. 54 (nasproti pošte). Naročnikom se razpošilja po pošti. Vsebinska te velezanimive in aktualne številke je: 1. † Kralj Peter I. 2. K.: »Opozicija«. 3. France Veber: Anton Mahnič. Donesek k zgodovinsko kritični reviziji filozofije pri Slovincih. 4. Metod Dolenc: Edinstveno kazensko pravno postopanje v naši kraljevini. 5. Ražo Kušej: Verska pripadnost otrok in verski pouk v šoli ter naša začasna pokrajinska uprava. 6. Maks Obersnel: K položaju naše železne industrije. 7. Omeva: »Paragraf« (§ 129b in 206 k. z.). Listek: Alojzij Gradnik: Dva soneta iz cikla »Tolminski punt«. Pregled. Socialna politika. Adolff Ribnikar: Naša socialna politična zakonodajna filozofija. F. G. Masaryk o antropomorfizmu in boljševidstvu. S. Dolar Vebrov Uvod v filozofijo. Politika. Zbor nemške socialne demokracije v Gorlicah. Med revijami. Beleške. Prihodnja številka »Njive« izide v navadnem obsevu okrog 10. novembra. »Njiva« stane letno 120 K, za naročnike »Jutra« le 60 K. Letno izide dvajset številki po pol-drugo polo.

Prva srbska ali hrvatska čitanka za slovenske osnovne šole. Priredili Iv. Leksica, P. Lokovšek in dr. R. Molè. Cena 6 D. Knjiga je odobrena za šolo od učne uprave. Založila in natisnila Učitelska tiskarna. Čitanka je prvi del srbskih čitank za osnovne šole, ki bodo izšli v zaledbi v treh delih. V uvodu ima zelo praktična navodila o izgovorjavi in naglasu, s praktičnimi vajami, ki bodo dobro služila učencu in učitelju. Prvi del knjige obsega dobro urejen »Bukvar«, z lepim in okusnim tiskom, tako glede pismenih kakor tiskanih črk. Ob koncu pisana in tiskana cirilica, s komentiranjem latinice. Temu sledi »Tolmač« k vajam malih in velikih črk. Drugi del čitanke sestoji iz primerljivih kratkih pesmic in beril. Posebno pozornost vzbujajo »dečji igrokaz« u jednodim činu s pevanjem, kateremu je pridejan tudi napev. To je posnemljanje vredno tudi za druge čitanke. Pogrešamo popolnih sestavkov v pisani cirilici. Čitanko zaključuje slovar. Učitelstvu in šolam priporočamo, da uvedejo takoj novo knjigo v vse šole po Sloveniji.

»Ljubljanski zvon« št. 10, ima sledečo vsebino: G. G.: Iz ostaline Jos. Murna - Aleksandrova. — Ivo Šorli: Zgodbe o nekaterih krščanskih čednostih in nečednostih. — Dr. Ivan Prijatelj: Duševni profili naših preporoditeljev. — Alojzij Gradnik: Ardegas. — Marija Kmetova: Fma. — C. Golar: Na straži. — Ivan Albrecht: Tako bolno. — Iva Zorec: Bera. (Iz povesti zeleni kader.) — Stano Kosovel: Komu naj žije? A. P.: Lastovka. — Alojzij Gradnik: Kostanjevica. — J. K.: Literarna črtica. — Književna poročila. — Kronika. — Nove knjige.

Čapkun ili Stradanje lednoga nemirka, slika iz dečjeg života s pevanjem u 1 činu. Napisao Mih. Svetenović, harmonizovao i za komad uredio Danilo P. Trivunac, učitelj. Izdanje štamparije »Stara Srbija«, Skoplje 1921. Cena 5 dinara. V prvem delu je enodejanka, drugi del je pridejan knjižic pod naslovom »Mala muzička biblioteka« in vsebuje »Pesme iz dečjeg komada« »Čapkun«, ki vsebuje tekst in notni material za spevoigro. Ta mala knjižica nam je lahko za vzorec, kako naj bi izhajale spevoigre v malih zvezskih pri nas za šolske odre, kakor je bil to sklep I. pokrajinske skupščine UJU v Rogaški Slatini. Ustanavljanje pevskih zborov šolske mladine in ustanavljanje šolskih odrov v šolah bodi naš bodoči program in temu naj služijo igrice in spevoigre, kakor nam je predstavlja predstoječe delce.

Glasila naših neosvojenih malčkov: Izšla je 5. številka Naše nade, mladinskega lista za hrvaško mladež v Italiji in ter 8. in 9. številka Novega Roda, mladinskega lista za slovensko mladež v Italiji. Oba lista v lepi notranji opremi in zelo zanimivo in primerno vsebino.

Čika Jova — Zmaj: Malaj in Malon in druge pesmi za deca. Poslovenil Alojz Gradnik. Založba »Jug« v Ljubljani. — Cena vezani knjigi 10 kron, po pošti 2 kroni več. — Naša mladinska literatura je nadvse revna. Zato moramo s hvaležnostjo sprejeti vsako mladinsko knjigo, ki jo nam o priliki naklonijo slovenski založniki. Z veseljem pa moramo konstatirati, da knjige Malaj

in Malon ni treba presojeti s tega stališča, ker v njej so v vzornem prevodu zbrani taki biseri, da bi se knjiga uveljavila tudi pri preoblenosti trga. Čika Jova je priznan mladinski pesnik, ki je po zbirki »Kalamandarija« priljubljen tudi med Slovinci. Z zbirko pesni »Malaj in Malon« pa postane gotovo najljubši pesnik slovenske mladine. Samo preberite njegove pesmi »Na ledu«, »Račun brez krčmarja«, »Anka - Ciganka«, »Tinček - pobalncek« itd. in spoznali boste, da še niste brali z lepa tako lepih pesmic. — Kakor je rečeno, prevod je izvrsten, saj ga je oskrbel naš pesnik Gradnik. — Ker je poleg tega cena knjige zelo nizka in oprema lična, pripravimo knjigo vsem najtopleje! — Šolska vodstva, starši in ljubitelji mladine, obdarite svoje otroke z neumrljivimi deli njih pesnika — Strica Jove! — Knjiga se naroča pri založništvu »Jug«, Ljubljana, Pred Škofijo 21.

Hrvatska himna, A. Mihanovića, J. Runjanina, izdal 1 uredio klub hrv. književnika u Oslječu i svečanostni odbor za podizanje spomen - ploču zaslužnim Hrvatim i drugim Slavenima u Vinkovcima. Knjiga prinosa zanimive podatke, zgodovinske črtice iz našega narodnega pokreta in podatke, ki so bili sigurno velik čutilci pri širjenju nacionalne ideje s končnim smotrom našega narodnega ujedinjenja. Z vso upravičenostjo se postavlja s tem delcem positeljem tega pokreta lep literaren pomnik.

Primorski odmevi. Fantazije za klavir; komponiral Jos. Fr. Breznik. Op 9., cena 18 K. V komisiji: Ig. pl. Kleinmayr in Fed. Bamberg — Ljubljana. — Naslovna stran nosi sliko — najbrž tudi fantazijo — morskoga obrežja, na drugi strani pa je nekoga Leopolda Modiča daljša pesnitev, ki v njej mrgoli slovniških in stilističnih pogreškov. Kaj naj rečemo o glasbeni kompoziciji? Razdelba vse skladbe in ritmika sta popolnoma zgrešeni, nepravilni, za kaj po značaju fantazije (!) sodi v glavni del tritretinski, ne pa šestostinski takt. Napev sam na sebi nima prave oblike in ritmičnega izraza. Sicer pa niti pesem niti skladba ne kažeta prav nikakega napredka.

Zavednost učiteljstva pri podpisovanju državnega posojila.

Učitelstvo ljubljanskih meščanskih in ljudskih šol je podpisalo 237.200 K državnega posojila ter s posredovanjem tega: šolarji, njih starši in drugi 450.344 K.

Učitelstvo v Prekmurju je podpisalo 70.000 državnega posojila. V Konjskem šolskem okraju je podpisalo 38 učiteljev in učiteljic 20.000 K državnega posojila na plačilne obroke, direktno s plačanimi zneski pa sta podpisala 2 učni moči 2400 K, skupno je torej podpisalo 40 učiteljev in učiteljic 22.400 kron državnega posojila.

V slovenjebistriškem šol. okraju je podpisalo 13 učiteljev in učiteljic 10.800 K drž. posojila na plačilne obroke, direktno s plačanimi zneski pa je podpisalo 53 učiteljev (ic) 45.800 K; skupno je torej podpisalo 140 učiteljev in učiteljic 117.400 kron.

Požrtvovalnost učiteljstva za drž. posojilo. V Mariborskem šol. okraju je podpisalo 57 učiteljev in učiteljic 71.600 K drž. posojila na plačilne obroke, direktno s plačanimi zneski pa je podpisalo 53 učiteljev (ic) 45.800 K; skupno je torej podpisalo 140 učiteljev in učiteljic 117.400 kron.

Rezultati podpisovanja na posameznih šolah: učit. v Ksaveriju 800 K; učit. Boh. Bela 1400 K; učit. na Cvenu 1800 K; učit. Crneče 2000 K; učit. Loški potok 5600 K; učit. Sv. Križ 6000 K; učit. osn šole na Jesenicah 24.000 K; učit. v Teznu 2400 K; učit. Sevnica 6600 K; učit. na Čatežu 10.000 K; učit. na Viču 11.200 K; učit. v Bočni 2400 K; učit. Smartno ob Dreti 1600 K.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Dopisnikom: Posebno tajniki okr. uč. društev urgirajo priobčitev poročil o društvenih zborovanjih. V splošnem naj velja sledeče pojasnilo: Pri vsaki številki pridemo v zadreg, kaj naj izpustimo. Vse je važno, eno zanima manjši krog, drugo večji krog bralcev. Rokopisov obloži vsaki teden nekaj, ker se moramo ozirati na prostor. Posebno daljše razprave in polemike nas ovirajo, ker snov enakega predmeta vzame preveč prostora in ni mogoče paziti na raznovrstnost in informativnost lista. Razprave, ki spadajo pravzaprav po svoji vsebini v »Potopnika«, pošiljajo referenti »Učit. Tov.«, ker bi imeli radi spis hitro priobčen. Kolikor je pač mogoče, jim ustrežemo. Priloge listu so zelo omejene, ker je list vezan na proračun, ki ga je odobrila pokrajinska skupščina UJU. Tudi društvena poročila o zborovanjih se nam zde zelo važna, ker nam kažejo naše gibanje. Ne podcenjujemo te rubrike, dasi je nekaterim v napotje. Društvena poročila damo takoj postaviti, a izostati morajo zadnji list, ker je gradiva preveč. Odložimo to-

rej, kar ni tako nujno aktualno in kar ne čaka že predolgo. Tako odložimo tudi poročila o društvenih zborovanjih, ki so se že vršila, ne pa vabila na zborovanja. Prosimo torej dopisnike, da imajo to pred očmi: »Učit. Tov.« je v prvi vrsti informativno stanovsko-politiško glasilo organiziranega učiteljstva. Dopisniki naj poročajo raje v več kratkih člankih informativno o stanovsko- in šolsko-politiških vprašanjih, da bo list res informativen in raznovrsten. Društvena poročila naj bodo kratka in informativna z ozirom na vrašanja, ki se pojavljajo; nebstveno naj odpada. Uredništvo je ovirano pri delu s črtanjem in predelavanjem poročil. Posebno informativne in kratke novice so dobrodošle, a na te se spomni malokdo. Kritikom pa še eno besedo: pišite o tem, česar posežete v listu, pa se bo list izpopolnil tudi v vašem zmislu! Uredništvo pa rado sprejema vsak trezen nasvet glede smeri lista. Toda vsakdo rad samo svetuje, dela naj pa vse urednik sam, v onem pičlem času, ki mu je odmerjen poleg službe in drugih skrbi. Sistematičnih in vztrajnih delavcev je premalo! Vemo, kakšen bi bil list lahko in kakšen bi moral biti, toda za to bi bilo treba urednika, ki bi delal samo pri listu; tudi one, ki otresejo svojo zovoljo sedaj z dopisnico, sedaj s pismom na uredništvo, bi minil njih radikalizem, če sedejo štirinajst dni k uredniški mizi.

Tov. nadz. Rus: V predzadnji številki na zadnji strani. Poročilo prihodnjic, danes nemogoče. Hvala!

Razpisi služb.

Št. 844.

Razpis nadučiteljske in učiteljske službe.

Na podlagi odloka višjega šolskega sveta z dne 13. oktobra 1921, št. 11.234 in 11.235 razpisuje se na štirirazredni osnovni šoli v Bizeljskem mesto nadučitelja in učitelja v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo po predpisani poti do dne

30. novembra 1921

pri podpisnem okrajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet Brežice,
dne 27. oktobra 1921.

Odgovorni urednik:
Franc Štrukelj.

Last in založba UJU — povereništva
Ljubljana.

Tiska »Učitelska tiskarna« v Ljubljani.

Alfonz Breznik

niški učitelj Glasbene Matice
LJUBLJANA, Kongresni trg šte. 15.

Prvorazredni klavirji, pianini in harmoniji:
Förster, Bösendorfer, Heitzmann itd.
Učitelji dobe tudi na obroke. Vio-
line in vse glasb. or. dje v bogati
izbiri. Štrane in žice vseh vrst na o. pa in v drohno.

Največja trrdka v Jugoslaviji.

Učimo se srbohrvaščine!

V ta namen nam bo najbolje služilo
dr. Josipa Menceja

Kratka srbska gramatika in čitanka,

ki jo je založila Učitelska tiskarna v Ljubljani in se dobiva v knjigarni Učitelske tiskarne komad po 9 kron.

Izšle so:

„Narodne himne in domoredne pesmi
za mladino“.

Priredil Fran Marolt, učitelj v Ljubljani.
Cena 5 K. Dobe se v Učitelski knjigarni.

Kontrolne knjižice

za obrtne nadaljevalne in gre-
mialne šole se dobe v Učitelski
tiskarni komad po 3 K.

Naš denarni zavod.

Gesto: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.
Promet do 30. sept. t. l. K 1.779.089-39.

Hranilne vloge se obrestujejo
po 4 %.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od
1.35. do 1.45. ure popoldne.

Na dopise brez vpisanih znamk za 7 K
se ne odgovarja.